

3-4 Αυγούστου 1954

Όλυμπος

60 χρόνια πριν

Η πρώτη αναρρίχηση Ελληνικής
σχοινοσυντροφιάς στον Όλυμπο

Από το αρχείο του **Γιώργου Μιχαηλίδη**

Η πρώτη μας δουλειά μόλις φθάσαμε στο σιδ. Σταθμό Λιτοχώρου ήταν να ζυγίσουμε και να μοιρασθούμε ακριβοδίκαια το πολύ βαρύ φορτίο μας. Εκτός από τα ατομικά μας είδη είχαμε προμήθειες σε τρόφιμα για 10 ημέρες (2 κιλά βενζίνης, 2 βενζινομηχανούλες για μαγειρέμα, ένα βαρύ αντίσκηνο για 3 άτομα - θα μπαίναμε 4 - και το πολύ βαρύ αναρριχητικό υλικό: 1 σχοινί 35 μέτρων «περλόν», 14 καραμπίνερ και 24 καρφιά της Ε.Ο.Φ. καθώς και 2 σκοινιά 35 μέτρων «νάλον» και 7 καραμπίνερ του Ε.Ο.Σ. Αντιστοιχούσαν στον καθένα μας περίπου 40 κιλά.

Σαν φθάσαμε στο χωριό στις 8 περίπου το πρωί, μας υποδέχθηκε από τους πρώτους ο γεν. γραμματέας της νεοϊδρυθείσας ορειβατικής ομάδος Λιτοχώρου του Ε.Ο.Σ. του τμήματος Θεσ/νίκης κύριος Ευάγγ. Ανδριάς, ένας εξυπηρετικώτατος και ενθουσιώδης άνθρωπος, ο οποίος και εφρόντισε για ζώα, πράγμα όχι και τόσο εύκολο διότι για τη διαδρομή που τα θέλαμε εμείς, ήταν τελείως ασυνήθιστοι οι αγωγιάτες. Το πρόγραμμά μας αντί για καταφύγιο ήταν: Σπηλιά Ιθακήσιου, Πετρόστρουγκα, υπώρειες της Σκούρτας που υπολογίζαμε να φθάσουν τα ζώα και από κει με τους σάκους στην πλάτη άνοδος της Σκούρτας και οροπέδιο Προφήτη Ηλία. Σε όσους αγωγιάτες έκανα την πρόταση απαντούσαν αρνητικά, λέγοντας ότι μετά την Πετρόστρουγκα τα ζώα δεν ανεβαίνουν. Κάποιος μας είπε ότι η μοναδική φορά που τα ζώα πέρασαν την Πετρόστρουγκα και έφθασαν κάτω από το λαμό της Σκούρτας ήτο το 1934 όταν συνόδευσε τους Ιταλούς αναρριχητές αλλά, μας είπε χαρακτηριστικά, δεν το ξανακάνω γιατί τα ζώα μου είναι η περιουσία μου. Μας εξήγησε δε ότι οι Ιταλοί τα έδεσαν με τα αναρριχητικά σκοινιά και τα τραβούσαν πάνω στις φοβερές αποτομιές.

Τέλος μετά από πολλές προσπάθειες βρέθηκε ένας νεαρός, ο Μάκης Μπόντολας, που δέχθηκε. Θα μας πήγαινε έως την Πετρόστρουγκα και από κει όπως μας είπε, θα προσπαθούσε και όσο μπορούσαν τα ζώα θα μας πήγαινε. Σε λίγο έφερε 2 ζώα και αφού φορτώσαμε τα πράγματά μας, που τα συμπληρώσαμε και με μερικές προμήθειες από το χωριό, ξεκινήσαμε στις 1:10 το μεσημέρι. Με την ανυπόφορη ζέση του Αυγούστου ανεβήκαμε με κόπο έως το Σταυρό, που φθάσαμε στις 2:45 μμ. και μετά μισής ώρας ανάπαυση ξεκινούμε. Λίγο πριν φθάσουμε στο εικονοστάσι αφήνουμε το συνηθισμένο δρόμο που πάει στο καταφύγιο, που τόσες και τόσες φορές καλοκαίρι-χειμώνα έχω περάσει, και ακολουθούμε τη διακλάδωση του μονοπατιού που πάει δεξιά προς τη σπηλιά Ιθακήσιου. Βρισκόμαστε πάνω απ' αυτήν στις 6 μμ. αφού τα ζώα σταμάτησαν για λίγο, εγώ μαζί με τον Ιδοσίδη κατεβαίνουμε κάτω, απ' ενός για να δει αυτός τη Σπηλιά που δεν ξέρει, απ' ετέρου για να γεμίσουμε τα παγούρια μας νερό από την πηγή Στράγγος, που είναι πιο κάτω. Γυρίσαμε σε λίγο, ενώ τα ζώα με τους υπόλοιπους είχαν ξεκινήσει για επάνω και σε 15' φθάσαμε στην Πετρόστρουγκα. Εδώ θα διανυκτερεύαμε, η σκέψη μας όμως ήταν στραμμένη αλλού. Ένα απότομο ύψωμα, ένα στήθωμα, εμπρός μας προς Νότον, μας έκλεινε το δρόμο, άραγε θα μπορούσαν τα ζώα να το ανέβουν; Η ίδια σκέψη φαίνεται απασχολούσε και τον αγωγιάτη ο οποίος μας πρότεινε να ανεβούμε οι δυο μας για να επισημάνουμε τα πιθανά, αν υπάρχουν, περάσματα για τα ζώα. Αμέσως ξεκινούμε, στο σούρουπο, και ανεβαίνοντας διαπιστώνω - ενώ ο αγωγιάτης στενοχωρημένος συνεχώς μουρμουρίζει - ότι πράγματι χρειάζεται μεγάλη προσπάθεια και αγώνες για να μπορέσουν τα ζώα να ανεβουν εκεί πάνω. Επιτρέφουμε στην Πετρόστρουγκα νύχτα πια και μαζί με τους άλλους συντρόφους μας στήσαμε το αντίσκηνο μας και ετοιμαστήκαμε για φαγητό. Εκεί κάναμε τη γνωριμία του γερο-Χρήστου, ενός συμπαθητικού τσοπάνου που μας πρόσφερε τυρί από τα ζυβάρια του και μας ευχαρίστησε με τις ωραίες ιστορίες του. Αργά πέσαμε για ύπνο. Ξυπνήσαμε στις 6 το πρωί και αφού ήπιαμε το πρωινό μας φορτώσαμε τα πράγματα στα ζώα και στις 7 πμ. ακριβώς ξεκινούμε. Για πρώτη φορά ίσως στη ζωή τους τα κακόμοιρα τα ζώα θα δοκίμαζαν τέτοια λαχτάρα. Καταϊδρωμένα, αγκομαχώντας και ασημαίνοντας σταματούσαν κάθε τόσο και μη εννοώντας να προχωρήσουν χρειάζονταν οι άγριες φωνές του αγωγιάτη και οι δικές μας για να αποφασίσουν να ξεκινήσουν για να σταματήσουν και πάλι πιο πάνω και να ακολουθήσει και πάλι η ίδια διαδικασία. Δυο-τρεις φορές σταματώντας, αντί να πάρουν το δρόμο προς τα επάνω, έκαναν μεταβολή και έπεισαν ολοταχώς τον κατήφορο. Τα προφταίναμε τρέχοντας με όλα μας τα δυνατά πίσω τους και άρχιζε πάλι ο αγώνας για να ξανακερδίσουμε το ύψος που χάσαμε. Εν τω μεταξύ η ημέρα προχωρούσε και ο ήλιος γινόταν ανυπόφορος, ο αγωγιάτης νευριασμένος συνεχώς βλαστημούσε και εμείς με ανησυχία βλέπαμε πως πλησίαζε η στιγμή που θα μας δήλωνε πως θα γυρίσει πίσω. Με κρυφή χαρά βλέπαμε ότι όσο προχωρούσαμε, το στήθωμα όλο και λιγότευε και σε λίγο ανεβαίναμε σε ένα είδος οροπεδίου με όχι μεγάλη κλίση αλλά με πολύ ανώμαλο - για τα ζώα - έδαφος.

Ξαφνικά σε στιγμή που δεν περιμέναμε ο αγωγιάτης μας δηλώνει πως δεν μπορούν να συνεχίσουν τα ζώα του γιατί κουράστηκαν. Ήταν κάτι που δεν περιμέναμε την ώρα αυτή, να ανεβουν τόσο απότομο ανήφορο και να μας εγκαταλείψουν τώρα που είχαμε φθάσει στο οροπέδιο. Αρχίσαμε τις παρακλήσεις στον αγωγιάτη, τάζοντάς του συγχρόνως και ένα πουρμπουράκι εκτός του συμφωνηθέντος ποσού, αν μας πήγαινε

just
arrived
FWB

OPENH V15
ΗΡΩΔΟΤΟΥ 22 ΚΟΜΟΤΗΝΗ 25310-85201

EVEREST
ΜΠΡΟΣΚΟΥΜΗ 36 ΞΑΝΘΗ 25410-64644

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ PANORAMIX
ΕΘΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ 24 ΚΙΑΚΙΣ 6946797743

VORAS ACTION
Γ. ΑΒΕΡΩΦ 5 ΑΡΙΔΑΙΑ 23840-24800
ΕΛΕΥΘ.ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 48 ΓΙΑΝΝΙΤΣΑ 23820-82556

XPLO
ΙΤΡΑΝΤΑ 19 ΚΟΖΑΝΗ 24618 36300

55 PEAKS
28ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2 ΛΙΤΟΧΩΡΟ ΠΙΕΡΙΑΣ 23520-82535

DISCOVERIES
13ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 58 ΓΡΕΒΕΝΑ 24620-23000

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΠΕΤΡΙΑΔΗΣ
ΚΑΡΟΛΟΥ ΝΤΗΑ 27 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2310-227748

ΗΠΕΙΡΟΣ FIFTH ELEMENT
ΔΑΓΚΛΗ 2 & ΜΠΟΤΕΑΡΗ ΙΩΑΝΝΙΝΑ 26518-37309

ΘΕΣΣΑΛΙΑ ANDREOY TECH
ΑΡΤΕΜΙΣΙΟΥ 1 ΒΟΛΟΣ 24210-23957

WOODLAND
ΚΟΝΔΑΛΗ 24 ΤΡΙΚΑΛΑ 24310-75287

ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ ACTIVE SPORT TRIMΠΟΣ
ΠΛΑΤΕΙΑ ΣΟΥΛΙΟΥ ΑΓΡΙΝΙΟ 26410-49340

ALL MOUNTAIN
ΚΟΜΙΝΑ ΤΡΑΚΑ 1 ΑΜΦΙΣΣΑ 22650-79279

KLAODATOS SKI-SHOP
ΖΗΝΟΠΟΥΛΟΥ 42 ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ 22370-25133

ΑΤΤΙΚΗ ΝΤΑΒΟΣ
ΑΘΗΝΑΣ 9 ΑΘΗΝΑ 210-3214304

NO LIMITS
ΑΓ. ΤΡΥΦΩΝΟΣ 12 ΚΗΦΙΣΙΑ 210-6216976

EXPLORER
ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ 1 ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 210-6002730

ODYSSEIA
ΓΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ 44 ΑΘΗΝΑ 210-3844850

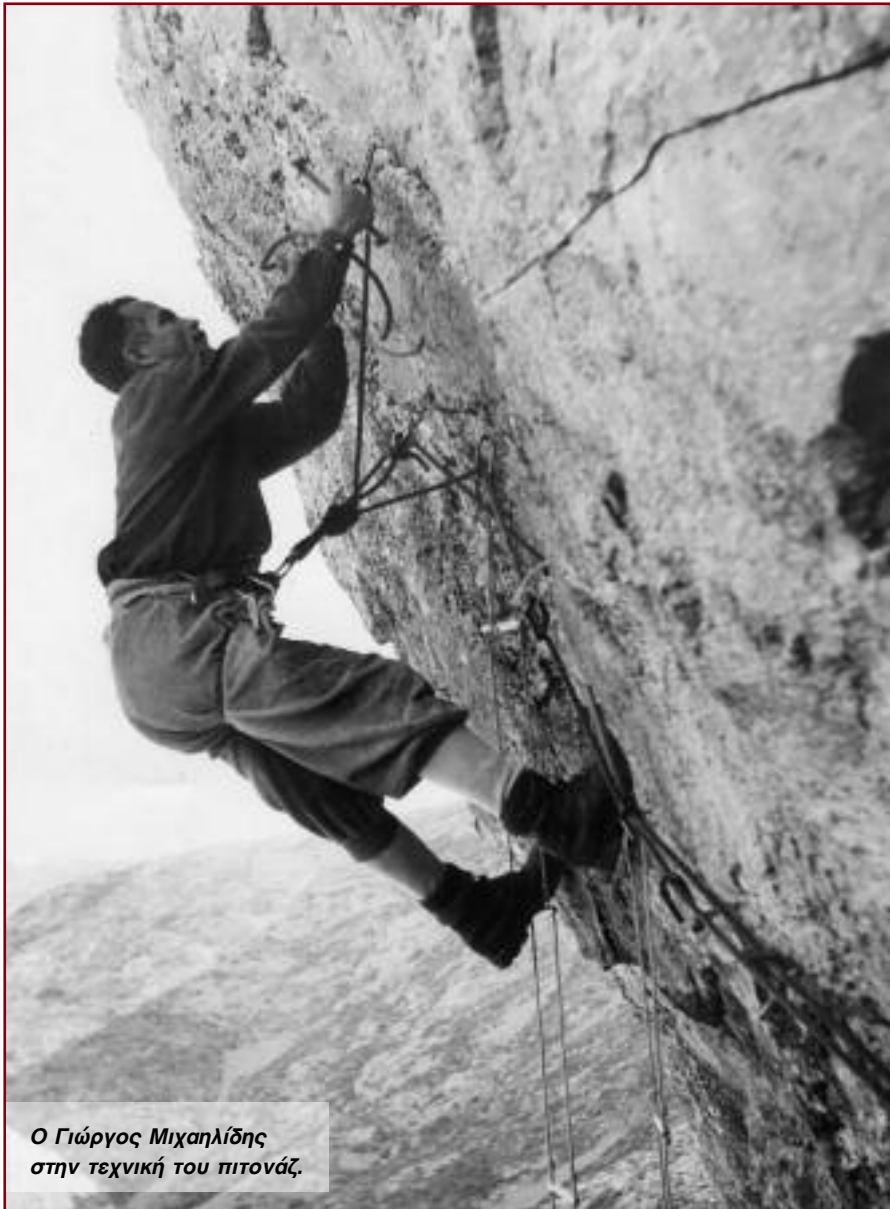
POLO CENTER
ΠΑΤΗΣΙΩΝ 52 ΑΘΗΝΑ 210-6256840
ΖΗΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ 62 ΠΑΛ.ΦΑΛΗΡΟ 210-9414628
ΛΕΩΦ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 375 ΗΡΑΚΛΕΙΟ 210-281566

THE WALL
ΑΓ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ 12 ΠΑΛΛΗΝΗ 210-6630993

ΚΑΛΥΜΝΟΣ CLIMBING NEST
ΜΑΙΣΟΥΡΙ ΚΑΛΥΜΝΟΣ 6984933327

ΚΡΗΤΗ EXTREME SPORTS
ΑΡΚΑΔΙΟΥ 36 ΡΕΘΥΜΝΟ 28370 53161

PALMOS-SPORT

**Ο Γιώργος Μιχαηλίδης
στην τεχνική του πιτονάζ.**

στο τέλος του οροπέδιου εκεί που άρχιζαν οι αποτομιές. Με τα πολλά δέχτηκε και συνέχισε. Τώρα βαδίζαμε προς δυμάς. Στις 9.30 π.μ. φθάνουμε στη βάση του υψώματος Σημαία όπου ξεφορτώνουμε τους σάκους μας από τα καημένα τα ζώα, που λυτρωμένα τώρα από το μαρτύριό τους άρχισαν να βόσκουν στο λιγοστό χορταράκι της πλαγιάς. Μετά, μικρή ανάπαυση και αφού ευχαριστήσαμε τον αγωγιάτη, τόσο με λόγια όσο και ...εμπράκτως, φορτωθήκαμε τους ασήκτους σάκους μας και αρχίσαμε να ανεβαίνουμε σιγά-σιγά.

Δεν ανεβήκαμε στην κορυφή του υψώματος, αλλά το διασχίσαμε τραβερσάροντας απ' τη νότια πλευρά του και αφού κατεβήκαμε για λίγο φθάσαμε σε ένα διάσελο. Εμπρός μας τώρα άρχιζε ο περιφημος Λαιμός της Σκούρτας. Τον ανεβαίνουμε σιγά-σιγά ενώ ο ήλιος από πάνω μας καίει αλύπητα. Ούτε η παραμικρή πνοή αέρα δεν φυσά, οι πέτρες που πατάμε φλέγονται κυριολεκτικά και ενώ ο ιδρώτας τρέχει ποτάμι από τα σώματά μας, κάθε τόσο δροσιζουμε τα στεγνά μας χείλη με το περιεχόμενο του παγουριού. Μόλις ανεβήκαμε το λαμό συνεχίσαμε σε μια ομαλή πλαγιά και φτάσαμε σε ένα ωραίοτατο οροπέδιο. Μπρος μας, στο βάθος προς τη Δύση, επιβλητικός ορθωνόταν ο όγκος του Στεφανιού και όσο προχωρούσαμε σκέπαζε τον πλαϊνό του Μύτικα. Δεξιά μας ένα όμορφο ύψωμα: ο Προφ. Ηλίας, στην κορυφή του οποίου διακρίναμε 2 ανθρώπους. Άραγε να ήταν ορειβάτες; Σε λίγο,

μόλις μας αντιλήφθηκαν άρχισαν να μας φωνάζουν με το γνωστό «ΕΟΣ» και κατηφόρισαν προς το μέρος μας. Τους απαντούσαμε κι εμείς ενώ προχωρούσαμε στο καταπράσινο οροπέδιο. Μετά από λίγο μας έφτασαν. Ήταν 2 συμπαθητικά τσοπανόπουλα, που μη κρύβοντας τη χαρά τους που έβλεπαν ανθρώπους σε εκείνες τις ερημιές, άρχισαν να μας πληροφορούν για το κάθε τι που τους ρωτούσαμε, πρόθυμα να μας εξυπηρετήσουν σε ό,τι επιθυμούσαμε. Μάθαμε πως ήταν πρώτα ξαδέλφια και ονομάζονταν Κώστας Καραμήτρος του Ιωάννου και Κώστας Καραμήτρος του Τριαντάφυλλου, έβρισκαν δε λίγα στέργα γίδα που τους είχαν αναθέσει οι γονείς τους, τελεγγίδες οι οποίοι είχαν τις εγκαταστάσεις τους στα Πριόνια. Στήσαμε το αντίσκηνο μας αφού ισοπεδώσαμε και καθαρίσαμε το μέρος με τη βοήθεια των παιδιών και κατόπιν ενώ το ένα πήγε να φέρει νερό με έναν καινούριο τενεκέ που φέραμε για το σκοπό αυτό από το Λιτόχωρο, το άλλο μας μάζεψε ξύλα για το άναμμα της φωτιάς. Η πηγή ήταν αρκετά μακριά μέσα σε ένα είδος λεκανοπεδίου και την τροφοδοτούσε το χιόνι το κατά μήκος της βάσης της ανατολικής ορθοπλαγιάς του Στεφανιού. Χρειάζονταν περίπου 20' για τη μετάβαση και επιστροφή, αλλά τώρα με τους πρόθυμους φίλους μας τα πράγματα ήταν εύκολα και θα αποφεύγαμε αυτόν τον κόπο. Μετά το φαγητό και μια μικρή ανάπαυση ξεκινήσαμε για μια επισήμανση της αυριανής αναρρίχησης. Πήραμε λίγα υλικά και

ένα σκονί και φτάσαμε στο χείλος ας πούμε των Καζανιών, στο διάσελο Πόρτα, μεταξύ της βόρειας κόψης του Στεφανιού αριστερά και του υψώματος Τούμπα δεξιά. Από κει ανηφορίσαμε στα Καζάνια πηγαίνοντας τώρα προς τ' αριστερά κάτω απ' τη Δυτική ορθοπλαγιά του Στεφανιού. Προχωρούσαμε πάνω σε ενοχλητικές σάρες, σε συντρίμια βράχων, που όπως φαινόταν θα είχαν κυλίσει από την από πάνω μας ορθοπλαγιά η οποία ήταν πολύ σαθρή, σαν ένας μεγάλος λιθσοωρός. Για μια στιγμή ξεπρόβαλε απέναντί μας η ορθοπλαγιά του Μύτικα, άγρια με τους μαυριδερούς βράχους της και μεγαλοπρεπής. Από όλων μας τα στόματα ξέφυγε ένα επιφώνημα θαυμασμού. Τι ωραίο θέαμα! Η ορθοπλαγιά, η κατάκτηση της οποίας ήταν ο κύριος σκοπός του ταξιδιού μας, βρισκόταν απέναντί μας προκλητική. Ταχύνουμε το βήμα για να πλησιάσουμε γρηγορότερα, δίχως να τραβήξουμε τα μάτια μας από πάνω της, πράγμα που μας έκανε να παραπατάμε χάνοντας την ισορροπία μας κάθε τόσο στις μύτερες και επικίνδυνες για τα πόδια μας πέτρες. Όταν πλησιάσαμε αρκετά σταματήσαμε εκεί ακριβώς που αρχίζει η χαράδρωση που χωρίζει την ορθοπλαγιά τούτη από τη διπλανή του Στεφανιού προς τα αριστερά. Εκεί καθίσαμε κι εγώ έχοντας στο χέρι σχεδιαγράμματα και τεχνικές περιγραφές των αναρρίχσεων των ξένων τις εξηγούσα στους συντρόφους μου δείχνοντάς τες στους βράχους. Από δω μπροστά μας ξεκίνησε η σχοινοσυντροφιά Κομίτσι - Εοσσερ και αφού ανέβηκε για λίγο προς τα δεξιά στη Β.Δ.Δ. ορθοπλαγιά αναγκάστηκε να κάνει ένα μεγάλο πέρασμα προς τα αριστερά και να συνεχίσει από κει για αρκετό διάστημα. Στο τελευταίο τμήμα όμως έκανε ένα νέο οριζόντιο πέρασμα, προς τα δεξιά αυτή φορά και μπήκε σε μια σεμνή, στη δυτική πλευρά, που δεν βλέπαμε από το σημείο που βρισκόμασταν, η οποία έβγαζε στην κορυφή.

Να και η διαδρομή των Ιταλών. Αυτοί αφού ανέβηκαν για αρκετό διάστημα μέσα στη χαράδρωση, τουλάχιστον μέχρι τη μέση του ύψους της, την εγκατέλειψαν και αναρρίχθηκαν δεξιά τους στη βόρεια ορθοπλαγιά. Ανεβαίνοντας μερικά ζωνάρια και αναρριχόμενοι όλο προς τα δεξιά έφθασαν σε μια χαράδρωση, η οποία μεταβαλλόμενη σε σεμνή έπειτα από αρκετά μέτρα, οδηγούσε απ' ευθείας στην κορυφή.

Εν τω μεταξύ μελετούσα τις δυνατότητες και τα περάσματα της δικής μας διαδρομής που θα χαράζαμε αύριο. Θα αρχίζαμε από το ίδιο σημείο, ή και λίγο αριστερότερα, που άρχισαν οι Κομίτσι - Εοσσερ και αναρριχόμενοι ελαφρώς προς τ' αριστερά θα μπαίναμε στο τελευταίο τμήμα, στη σεμνή από την οποία θα φθάναμε στην κορυφή. Είμαστε όλοι ενθουσιασμένοι και γεμάτοι ανυπομονησία για την αυριανή αναρρίχηση, με το ηθικό μας άριστο. Για μια στιγμή σκέφτηκα ότι δεν θα ήταν άσκοπο να κάναμε μια μικροαναρρίχηση για να εξημευθώσουμε. Εδώ τοια διάλεξε τη χαράδρωση μεταξύ Στεφανιού-Μύτικα. Μ' αυτήν θα είχαμε διπλό κέρδος γιατί θα μελετούσαμε από όσο το δυνατόν πλησιέστερα την ορθοπλαγιά του Μύτικα δεξιά μας. Τη χαράδρωση αυτή την ανεβήκαν για πρώτη φορά οι Έλληνες Σούτσος, Νικόπουλος και ο Χρήστος Κάκαλος. Μετά απ' αυτούς όμως την ανεβήκαν πολλές ξένες σχοινοσυντροφικές. Οι σύντροφοί μου το δέχτηκαν ενθουσιασμένοι. Ήταν η ώρα 5 μμ. Ετοιμάσαμε το σκονί και δεθήκαμε. Πρώτος εγώ, δεύτερος ο Τσαμακίδης, τρίτος ο Λιάγγος, τέταρτος ο Ιδοσίδης. Η χαράδρωση εδώ παρουσιάζεται σε δύο παρακλάδια που παρά πάνω ενώνονται. Εμείς διαλέξαμε το δεξί που ήταν κολλητό στην ορθοπλαγιά του Μύτικα για να την μελετάμε συγχρόνως. Ανεβήκαμε πρώτα ένα παχύ στρώμα μαλακού χιονιού και εν συνεχεία μερικούς βράχους όχι δύσκολους. Αυτό ήταν το πιο απότομο τμήμα της διαδρομής. Από δω και πάνω

η κλίση ήταν ακόμη μικρότερη και φυσικά η αναρρίχηση ένας περιπάτος. Πιο πάνω ένας ογκόλιθος έκλεινε τη χαράδρωση αφήνοντας ένα μικρό άνοιγμα προς τα αριστερά του, μια ωραία σεμινέ 4 μ που την γλεντήσαμε. Συνεχίσαμε πολύ εύκολα και πριν φθάσουμε στο τέρμα, επισημάνουμε δεξιά μας το ξεκίνημα των Ιταλών στην ορθοπλαγιά του Μύτικα. Λίγο ψηλότερα από μας ένα ζωνάρι που οδηγεί μετά από μερικά ρήγματα στη μεγάλη σεμινέ. Συνεχίζουμε, πάντα εύκολα, και αφού περνάμε ένα κομμάτι παλιό χιόνι, φθάσαμε στον αυχένα Στριβάδα. Μιαυτόν τον τρόπο πήραμε το πρώτο αναρριχητικό βάπτισμα στον Όλυμπο και μελετήσαμε την αυριανή μας διαδρομή. Τη διαδρομή που μας απασχολούσε τόσο πολύ και που για την πραγματοποίησή της αφήσαμε τις δουλειές μας στην Αθήνα και ήρθαμε εδώ με τόσες θυσίες και κόπους. Άραγε θα πετυχαίναμε; Οι σαθροί βράχοι του Μύτικα χρειάζονταν μεγάλη προσοχή. Ήταν η ώρα 6 μμ., όταν φθάσαμε στο διάσελο, δηλαδή κάναμε μίμιση ώρα. Η κατάβαση έγινε από το συνηθισμένο δρόμο του Στεφανιού: τη σάρα που μας έβγαλε στη βάση της ανατολικής πλευ-

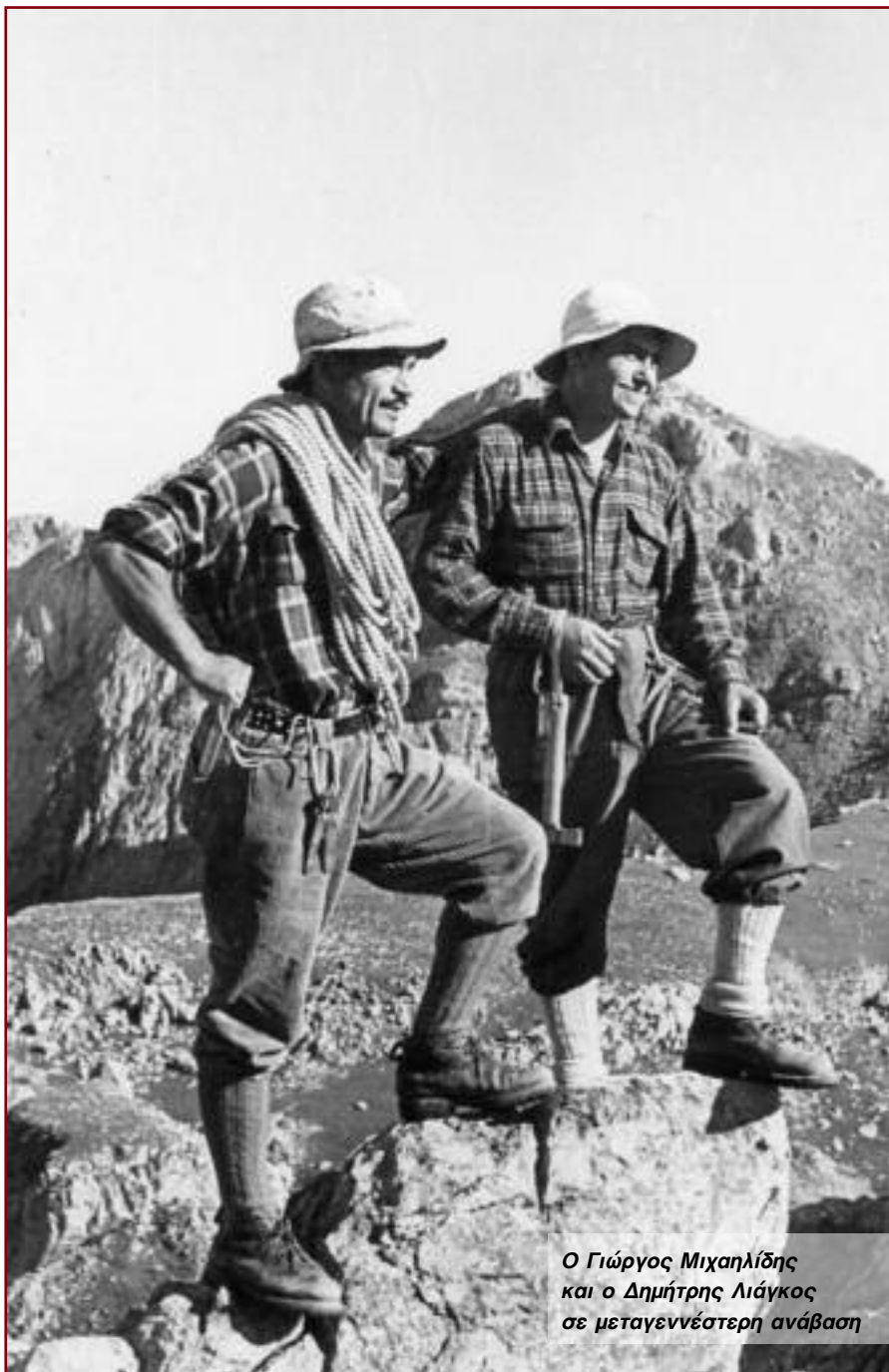
ράς του. Από και στρίψαμε αριστερά και σε λίγο βρεθήκαμε στη σκηνή μας.

Λίγο πιο πέρα τα 2 τσοπανόπουλα μισοξαπλωμένα στο χορτάρι μας περίμεναν αφού είχαν κάνει ένα σωρό δουλειές για να μας ξεκουράσουν. Έπλυναν, αφού ζέσταναν νερό, τα σκεύη που μεταχειριστήκαμε στο μεσημεριανό μας φαγητό, κουβάλησαν ξύλα, ξαναγέμισαν τον τενεκέ από την πηγή, σκούπισαν, αλλά εκείνο που μας ευχαρίστησε περισσότερο ήταν κάτι άλλο: μια караβάνα γάλα και μια πετσέτα γεμάτη τυρί που μας έφεραν για το πρωινό μας. Αυτά τα παιδιά μας σκλάβωσαν με την ευγένειά τους. Δεν ξέραμε πώς να τα ευχαριστήσουμε. Γι' αυτό τους προσφέραμε λίγα ζαχαρωτά που μας βρέθηκαν, καθώς και μια χαρτοσακούλα γάλα σκόνη που, τι περίεργο, την δέχτηκαν με ευχαρίστηση. Μετά από μικρή ξεκούραση, έχοντας υπ' όψη μας να κοιμηθούμε όσο το δυνατόν νωρίτερα, βάλαμε μπροστά τις βενζινομηχανούλες για το μαγείρεμα. Επειδή δεν είχαμε κατσαρόλα που χωράει φαγητό και για τους τέσσερις μαγειρεύαμε σε δύο μικρότερες. Ο Τσαμακίδης με τον Ιδοσίδη και εγώ με τον Λιάγγο.

Αυτό είχε το εξής καλό: να υπάρχουν λιγότερες διαφωνίες σχετικά με το είδος ή τον τρόπο του μαγειρέματος. Κάναμε και το τραπέζι στους δύο φίλους μας και σε λίγο ενώ η ψύχρα του δειλινού άρχισε να γίνεται αισθητή μαζευτήκαμε γύρω από μια φωτιά και απολαμβάναμε τη θαλαπωρή της. Τα δύο τσοπανόπουλα, που κατά τη σχολική περίοδο φοιτούσαν στο γυμνάσιο Κατερίνης, άρχισαν να μας ρωτούν για χίλια δυο πράγματα στα οποία εμείς πρόθυμοι τους απαντούσαμε. Συζητήσαμε για πολλά θέματα και έδειχναν μια ξεχωριστή αντίληψη ασυνήθιστη για ανθρώπους της στάνης. Εκείνο όμως που δεν μπόρεσαν να καταλάβουν ήταν το γιατί θα ανεβαίναμε στο Μύτικα από τα Καζάνια, ενώ μπορούσαμε να τον ανέβουμε ευκολότερα από τη Σκάλα ή από την ανατολική βάση. Ας είναι όμως, δεν στεναχωρηθήκαμε γιατί πολύς κόσμος, ακόμη και... ορειβάτες δεν μπορούσαν να το καταλάβουν.

Κατά τις 10 μμ. μας καληνύχτισαν ευχόμενοι «καλή επιτυχία» για αύριο και τράβηξαν για τη στάνη τους, ένα κυκλικό τοίχάκι 1,5 μέτρο με ξερολιθιά, χωρίς την παραμικρή σκεπή. Πέσαμε κι εμείς για ύπνο στριμωγμένοι, στο στενό για τέσσερις αντίσκηνο και δυσκολευτήκαμε πολύ να κοιμηθούμε. Εκείνος που υπέφερε περισσότερο απ' όλους ήταν, χωρίς αμφιβολία, ο Τσαμακίδης. Τον ακούγαμε διαρκώς να αναστενάζει και στριφογυρίζοντας μας μετατόπιζε όλους. Ο Ιδοσίδης συμπεριζόμενος μεταξύ Τσαμακίδη και Λιάγγο είχε εξαφανισθεί και κάθε τόσο έβαζε τις φωνές. Εγώ, στην άλλη άκρη του αντίσκηνο, σπρωγμένος στο τοίχωμά του φοβόμουν ότι θα το διαλύσω. Μέχρι τότε τα πράγματα ήταν, ας πούμε, υποφερτά. Σε λίγο όμως πήραν κωμικοτραγική όψη. Ο Τσαμακίδης, που κατόρθωσε να τον πάρει ο ύπνος, άρχισε να ροχαλίζει τόσο δυνατά που είχαμε την εντύπωση πως βρισκόμασταν δίπλα σε ατμομηχανή. Εμείς οι τρεις τον κάναμε γούστο, αφού δεν μπορούσαμε να κάνουμε διαφορετικά. Κάπου-κάπου τον σπρώχναμε μήπως και ξυπνούσε ή αρχίζαμε όλοι μαζί να βήχουμε, αλλά τίποτα. Η ατμομηχανή συνέχιζε να δουλεύει εντονότερα. Οι ώρες περνούσαν και αποκαμωμένοι από την κούραση της ημέρας προσπαθούσαμε να κοιμηθούμε λίγη ώρα, αλλά του κάκου. Κάποια στιγμή ο Ιδοσίδης το κατόρθωσε και σε λίγο και ο Λιάγγος. Αρκετή ώρα τους παρακολουθούσα με κάποια ζήλεια και τελικά τους ακολούθησα.

Ξύπνησα από το χαρακτηριστικό κρότο που έκαναν κάτι χοντρές σταγόνες που έπεφταν στη σκηνή μας. Ατυχία!!! Και ήταν τόσο ωραία μέρα χθες. Πετάγομαι έξω και βλέπω με πικρία στο πρωινό γλυκοχάραμα έναν κατάμαυρο ουρανό και απέναντί μου το Στεφάνι κλεισμένο σε σύννεφα. Χαμηλότερα από μας, από την ανατολή, ανέβαιναν ολοταχώς μαύρα σύννεφα που περνώντας από πάνω μας έτρεχαν να ενωθούν με τα άλλα στο Στεφάνι. Σε λίγο βγήκαν και οι άλλοι από τη σκηνή και άρχισαν να μουρμουρίζουν στενοχωρημένοι. Ήταν κάτι το ανέλπιστο μετά την καλοκαιρία των προηγούμενων ημερών. Τι να κάναμε; Να αναβάλλαμε την αναρρίχησή μας για αύριο; Αλλά μπορεί να ήταν ίδιος ο καιρός ή και χειρότερος, οπότε θα πήγαιναν τόσες θυσίες χαμένες. Εν τω μεταξύ η βροχή δυνάμωνε και ξαναμπήκαμε στο αντίσκηνο. Η καρδιά μας ήταν βαριά. Δεν είχαμε όρεξη για τίποτα. Αμίλητοι, σχεδόν μηχανικά, ετοιμάσαμε το ρόφημά μας και με τη συνοδεία της λυπητερής μουσικής της βροχής βυθιστήκαμε σε μελαγχολικές σκέψεις. Πέρασαν 2 ώρες και κατά τις 7:30 αντιληφθήκαμε με χαρά τις σταγόνες να αραιώνουν ύσπου σταμάτησαν. Μια ελπίδα γεννήθηκε μέσα μας, αλλά δεν κράτησε πολύ γιατί βγαίνοντας κοιτάξαμε προς το Στεφάνι και το είδαμε στην ίδια κατάσταση. Μαύρα σύννεφα το σκέπαζαν μέχρι τη βάση του και χαμηλότερα ακόμη, πιο κάτω από τα Ζωνάρια. Μετά από μικρή σύσκεψη αποφασίσαμε να ξεκινήσουμε και να πά-

Ο Γιώργος Μιχαηλίδης και ο Δημήτρης Λιάγος σε μεταγενέστερη ανάβαση

με να περιμένουμε για τυχόν άνοιγμα του καιρού στο σημείο της αναρρίχησης στη βάση του Μύτικα. Πήραμε σιγά-σιγά το χθεαινό δρόμο με την κρυφή ελπίδα ότι ίσως γινόταν κανένα θαύμα. Σαν φτάσαμε στην Πόρτα το θέαμα που αντικρίσαμε ήταν τόσο μεγαλοπρεπές όσο και άγριο. Μέσα απ' τα Καζάνια ανέβαιναν στριφογυρίζοντας σαν δαμνοσιμένα κατάμαυρα σύννεφα, σαν πίσσα, για να σταματήσουν στο Στεφάνι ή να ξεχυθούν από την Πόρτα στο οροπέδιο. Ήταν ένα θέαμα εξαιρετικό. Για αρκετά λεπτά το θαυμάζαμε άφωνοι. Κατόπιν αργά-αργά αρχίσαμε να κατηφορίζουμε στα Καζάνια με την ορατότητα περιορισμένη στο ελάχιστο. Φτάσαμε στη χαράδρωση Στεφανίου-Μύτικα και καθίσαμε στο χθεαινό βραχάκι. Εν τω μεταξύ το σύννεφο μας τύλιξε σε τέτοιο σημείο που πολλές φορές δεν έβλεπε ο ένας τον άλλον. Κάπου κάπου όμως ξάνοιγε και μας επέτρεπε να δούμε προς στιγμήν απέναντι την ορθοπλαγιά του Μύτικα. Σε όλη την περιοχή μια απόλυτη σιγή βασιλευσε που τη διέκοπταν κατά διαστήματα οι πέτρες που μας έστελνε για δώρο ο Μύτικας, οι οποίες άλλοτε μικρές και άλλοτε μεγαλύτερες, σφυρίζοντας δαμνοσιμένα, έπεφταν γύρω μας. Τα πράγματα ήταν επικίνδυνα και να μας αντάγκασε να εγκαταλείψουμε το κάθισμά μας και να κολλήσουμε στην ορθοπλαγιά κάτω από μια προεξοχή για να προφυλαχθούμε.

Σιγά σιγά τα ανοίγματα του καιρού έγιναν τακτικότερα και μια ελπίδα άρχισε να μας πλημμυρίζει. Τώρα τα Καζάνια είχαν καθαρίσει σχεδόν τελείως και μας επέτρεπαν να δούμε το βαθύτερό τους σημείο. Λίγης ώρας ακόμη αναμονή και κατά τις 9:30 καθάρισε και ο Μύτικας κατά τα 3/4. Αναπνεύσαμε. Η χαρά αμέσως έδιωξε τη λύπη απ' την καρδιά μας. Δεν θα πήγαιναν χαμένοι οι κόποι μας, δεν θα χάναμε την αναρρίχηση.

Οι σύντροφοί μου περίμεναν να δώσω το σύνθημα της έναρξης, αλλά εμένα με κρατούσε μια διστακτικότητα, ένας σκεπτικισμός: να ξεκινήσουμε στις 9:30 ίσως 10 η ώρα για μια μεγάλη αναρρίχηση είναι πολύ αργά. Εκτός αυτού ο Μύτικας δεν είχε καθαρίσει εντελώς απ' το σύννεφο. Βέβαια, είχαμε 9 έως 9:30 ώρες ημέρας, αλλά αν είχαμε κανένα απρόοπτο: αν ξαναέκλεινε πάλι η ορθοπλαγιά ή αν συναντούσαμε μεγάλες δυσκολίες και καθυστερούσαμε: Οι σύντροφοί μου δεν μπορούσαν να καταλάβουν την αιτία της διστακτικότητάς μου. Τους εξήγησα τους φόβους μου και τους βρήκαν δικαιολογημένους. Μου δήλωσαν πάντως, ότι μου αφήνουν απόλυτη πρωτοβουλία και θα δεχτούν οποιαδήποτε απόφασή μου.

Αφού σκέφτηκα πολύ, εν τέλει δεν μπόρεσα να αντέξω στον πειρασμό, που σ' αυτή την περίπτωση ήταν η αναρρίχηση της ορθοπλαγιάς και είπα στους φίλους μου την απόφασή μου. Την δέχθηκαν κατενθουσιασμένοι και αμέσως αρχίσαμε τις προετοιμασίες. Τους εξήγησα και το σχέδιό μου: Θα γινόμαστε δύο σχοινοσυντροφίες, θα προχωρούσα εγώ με δεύτερο τον Τσαμακίδη και θα ακολουθούσε ο Λιάγγος με δεύτερο τον Ιδοσίδη. Η δεύτερη σχοινοσυντροφία θα ερχόταν ακριβώς από τα ίδια περάσματα της πρώτης και θα χρησιμοποιούσε τα καρφιά της, τα οποία και θα ξεκάρφωνε. Εν τω μεταξύ στις δύσκολες περιπτώσεις εμείς θα τους βοηθούσαμε με ένα εφεδρικό σχοινί που κουβαλούσαμε.

Δεθήκαμε γρήγορα-γρήγορα, αρματωθήκαμε με τα καρμπίνερ και καρφιά και αφού έριξα μια τελευταία ματιά στο ρολόι - ήταν 9:50 - άρχισα να σκαρφαλώνω. Τη διαδρομή την είχα καθορίσει από χθες. Στην αρχή σκαρφαλώσα καμιά δεκαριά μέτρα στη χαράδρωση Στεφανίου-Μύτικα μέχρι ένα ισωματάκι όπου σταμάτησα για να έρθει και ο Τσαμακίδης. Κατόπιν ενώ ξεκινούσε από κάτω ο πρώτος της δεύτερης σχοινοσυντροφιάς εγώ εγκαταλείπω το ισωματάκι της χαράδρωσης και αρχίζω την αναρρίχηση της κυρίως ορθοπλαγιάς προς τα δεξιά μου. Εδώ

παρουσιάστηκαν οι πρώτες δυσκολίες. Μετά από δυο σκαλοπάτια ψωνόταν λεία η ορθοπλαγιά σαν μια τεράστια πλάκα, πολύ φτωχή σε πιασίματα, τα οποία τις περισσότερες φορές κομματιάζονταν στο χέρι μου. Είχε όμως καμιά δυο κάθετες ρωγμές εξημετρικές σ' αυτή την περίπτωση, γιατί χώνοντας τα δάκτυλα και των δυο μου χεριών μέσα σ' αυτές με το σώμα γεμμένο στο πλάι και στηρίζοντας τα πόδια των ποδιών στο απέναντι τοίχωμα της ρωγμής, κατόρθωνα να ανυψώνομαι. Η πλάκα μετά δέκα μέτρα διακόπτετο από ένα παταράκι. Εκεί περίμενε τον Τσαμακίδη.

Εν τω μεταξύ ο Λιάγγος με τον Ιδοσίδη είχαν φθάσει στο ισωματάκι από όπου θα άρχιζαν την ορθοπλαγιά και περίμεναν να απομακρυνθούμε εμείς για να αρχίσουν την πλάκα. Μέχρι στιγμής δεν είχα βάλει κανένα καρφί και αυτό για να κερδίζουμε χρόνο. Μετά το παταράκι ψωνόταν δεύτερη πλάκα πιο κάθετη απ' την πρώτη αλλά με πολλά, μα επικίνδυνα λόγω της σαθρότητάς τους, πιασίματα.

Σαν φθάσαμε στην κορυφή της δεύτερης πλάκας, πάνω σ' ένα είδος εξέδρας, αναγκαστήκαμε να περιμένουμε τη δεύτερη σχοινοσυντροφία πριν συνεχίσουμε, γιατί εμπρός μας ορθωνόταν πάλι πλάκα στην οποία όμως επάνω, στα τρία-τέσσερα πιασίματά της, ισορροπούσαν κάποιες μεγάλες πλατιές πέτρες. Θα ήταν δε πολύ πιθανόν ανεβαίνοντας να έριχνα καμιά οπότε θα γινόταν δυστύχημα γιατί η δεύτερη σχοινοσυντροφία βρισκόταν ακριβώς από κάτω μας. Στο διάστημα της αναμονής προσπάθησα να μελετήσω την πορεία που θα συνεχίζαμε. Η πλάκα τελείωνε σε μια κόψη δεξιά την οποία θα έπρεπε ή να ανεβαίναμε ή να παρακάμπταμε. Σαν ήρθαν και οι άλλοι άρχισα την επίθεση στην πλάκα. Ήταν πράγματι δύσκολη. Δοκιμάζω απ' το αριστερό της μέρος, αφού οι σύντροφοί μου τραβήχτηκαν στο δεξιό μέρος της εξέδρας από το φόβο της πτώσης πετρών και ανεβαίνω τέσσερα μέτρα. Ουδόντα περίπου εκατοστά πάνω απ' το κεφάλι μου ένα ωραίο πιάσιμο, μια μικρούλα προεξοχή ήταν αδύνατο να χρησιμοποιηθεί γιατί είχε επάνω του τρεις πέτρες. Το ίδιο και ένα άλλο πιάσιμο είκοσι εκατοστά ψηλότερα απ' το προηγούμενο, που είχε επάνω του μια φλούδα βράχου ακουμπισμένη στο τοίχωμα σαν τεράστιος καθρέπτης. Επάνω απ' αυτά μια ωραία κάθετη βαθειά σχισμή πέντε έως δέκα εκατοστά φάρδος που έφθανε μέχρι την κορυφή του βράχου. Πώς θα την φθάσω; Η μόνη διέξοδος είναι να βάλω καρφί. Αρχίζω να καρφώνω ένα, το πρώτο από την έναρξη της αναρρίχησης, με τις πρώτες όμως σφυριές όλα άρχισαν να καταρρέουν από πάνω μου. Μια πέτρα από ψηλά, που θα στεκόταν φαίνεται στον αέρα, με το τράνταγμα του σφυριού κύλησε μαζί με δυο-τρεις μικρότερες και πέφτοντας στην από πάνω μου προεξοχή παρέσυρε τις δυο από τις τρεις πέτρες, οι οποίες με κύπησαν περνώντας ξυστά ευτυχώς, στο δεξιό μου αγκώνα. Ο σύντροφοί μου τρόμαξαν για λογαριασμό μου αλλά τους καθυσόχασα πως δεν έπαθα τίποτα. Στεναχωρημένος είδα ότι έπρεπε να εγκαταλείψω την ανάβαση από το σημείο εκείνο. Με μεγάλη προσοχή κατέβηκα πάλι στην εξεδρούλα μελετώντας τις δυνατότητες ανάβασης από το δεξί μέρος της πλάκας. Μέχρι τη μέση του ύψους της έδειχνε ότι ήταν αρκετά κατορθωτή η ανάβαση, από εκεί και πάνω όμως: Τέλος πάντων αν ανεβαίνα εώς εκεί και ύστερα έχει ο Θεός... Τουλάχιστον δεν θα είχα τον κίνδυνο των επικρεμμένων πετρών. Εγκαταλείπουν τη θέση τους οι σύντροφοί μου, πηγαίνοντας στο αριστερό μέρος της εξέδρας και επαναλαμβάνω την απόπειρα με αρκετή δόση πείσματος. Σαν ανέβηκα τα πρώτα πέντε μέτρα από τη δεξιά αυτή τη φορά άκρη της πλάκας κατάλαβα ότι η συνέχιση της ανάβασης ήταν αρκετά κατορθωτή και είδα πιασίματα που από κά-

τω δεν φαινότουσαν, έτσι, όχι με μεγάλη προσπάθεια έφθασα στην κορυφή της πλάκας, στη μεγάλη κόψη, καμιά δεκαπενταριά μέτρα ψηλότερα απ' τους συντρόφους μου. Πριν ξεκινήσει ο Τσαμακίδης μελέτησα για λίγο τη συνέχεια της διαδρομής. Η κόψη ανέβαινε μάλλον εύκολα καμιά τριανταπενταριά μέτρα και κατόπιν εξαφανιζόταν παίρνοντας τη μορφή πλαγιάς που διεκόπτετο από προεξέχοντες βράχους. Το να ακολουθήσουμε την κόψη δεν ήταν η μόνη διέξοδος. Δεξιά της σε οριζόντια απόσταση 7-8 μέτρων από εμένα άρχιζε μια σεμινέ που δεν έδειχνε μεν πού κατέληγε αλλά οδηγούσε, τουλάχιστον όσο έβλεπα, προς τα αριστερά, ψηλότερα απ' την κόψη. Η γνώμη μου ήταν πως έπρεπε να ανέβουμε τη σεμινέ. Σαν έφθασε και ο σύντροφός μου του έδειξα τους δυο δρόμους και συμφώνησε μαζί μου. Καρφώνω ένα καρφί για καλό και για κακό και δρασκαλεύοντας την κόψη κάνω το τραβερσάρισμα προς τα δεξιά και μπαίνω στη σεμινέ. Η πρώτη μου εντύπωση μόλις την είδα πιο κοντά, ήταν πως είναι εύκολη και δεν έπεσα έξω, μόνο που ήταν γεμάτη σαθράματα και μόλις συγκρατούμενες πέτρες. Χρειάζόταν μεγάλη προσοχή γιατί υπήρχε κίνδυνος ιδίως για τους επόμενους. Γι' αυτό μόλις έφθασα σε ένα κάπως ασφαλές σημείο περίμενα τον Τσαμακίδη και φώναξα στη δεύτερη σχοινοσυντροφία, που ο πρώτος της πλησίαζε στην κόψη, να καθίσουν μόλις φθάσουν σ' αυτή, μέχρι που να τελειώσουμε εμείς ολόκληρη τη σεμινέ.

Δυο φορές κατά το διάστημα που ανέβαινε ο δεύτερός μου, το σχοινί ασφαλείας παρέσυρε πέτρες που, ιδίως τη δεύτερη, παρ' ολίγον να τον κτυπήσουν. Τέλος, μετά από μια ακόμα στάση, ανέβηκα άλλο ένα μήκος σχοινοβίου και έφθασα σε ένα μικρό διασελάκι. Εδώ τελείωνε η σεμινέ που είχε ύψος περίπου 80 μέτρα.

Συνεχίζουμε σε μια πλαγιά γεμάτη από ξεκολλημένες πέτρες και αφού φθάσαμε σε ένα ζωνάκι το ακολουθήσαμε για 5 μέτρα προς τα δεξιά ως το σημείο που τελείωνε: κάτω από μια όρθια σχισμή 7-8 μέτρα με πολλές πέτρες που προεξείχαν. Εδώ καθίσαμε αρκετή ώρα περιμένοντας τους άλλους που είχαν αρχίσει τη σεμινέ, ακούγαμε τώρα τις σφυριές του Ιδοσίδη που έβγαζε το καρφί.

Κάπου-κάπου ερχόταν κανένα σύννεφο από τα Καζάνια που μας σκέπαζε για λίγα λεπτά και μετά απομακρυνόταν προς την κορυφή. Μετά αρκετή αναμονή είδαμε το Λιάγγο να ξεπροβάλλει στην έξοδο της σεμινέ. Τότε μόνο διακόψαμε την αναμονή μας. Αρχίζουμε την ανάβαση της σχισμής, της οποίας τα τοιχώματα ήταν πολύ σαθρά, με το πιο απλό πιάσιμο στις διάφορες λαβές της αυτές κομματιαζόντουσαν στη χούφτα μας, το ίδιο και τα πατήματα, το πέλας μας δεν μπορούσε να στερεωθεί πουθενά γιατί ό,τι πατούσε, υποχωρούσε. Δοκιμάζω να βάλω καρφί πλάι απ' τη σχισμή, καρφώνω ένα, αλλά μόλις ετοιμάζομαι να περάσω το καρμπίνερ τραβώντας το ελαφρά με το χέρι μου, το ... βγάζω. Καρφώνω δεύτερο λίγο ψηλότερα... το ίδιο... Τρίτο πιο πλάι... τίποτα. Όλα έβγαιναν τραβώντας τα με το χέρι, με την ίδια ευκολία που βγαίνει μια πρόκα από τοίχο με χωματόπλινθες. Αναγκάζομαι και αφήνω τη σχισμή δοκιμάζοντας δυο μέτρα δεξιάτερα. Εδώ ο βράχος ήταν τελείως κάθετος αλλά στερεότερος. Μετά από δυο καρφιά έφθασα σε μικρή προεξοχή από την οποία κατόπιν με λίγη ακόμα προσπάθεια βρέθηκα στην κορυφή του τοίχου, σε ένα μακρόστενο εξώστη. Από κάτω τώρα είχε φθάσει και η δεύτερη σχοινοσυντροφία και περίμενε να ανέβει και ο Τσαμακίδης για να ακολουθήσει.

Εν τω μεταξύ όμως το σύννεφο μας επισκέπτετο όλο και τακτικότερα και τα διαστήματα που είχαμε ορατότητα εγίνοντο αραιότερα. Έτσι, έπειτα από λίγο καθλωθήκαμε και οι τέσσερις στον εξώστη μη μπορώντας να προ-

Από αριστερά: ο Γιώργος Μιχαηλίδης, άγνωστος, ο Σπύρος Αντύπας και ο Γιώργος Τσαμακίδης απο παλιά αναρρίχησή τους στα Βαρδούσια.

χωρήσουμε ούτε μέτρο από την έλλειψη ορατότητας. Σ' αυτό το μεταξύ, βγάζοντας απ' το σακιδιό μου ένα κουτάκι άσπρη μπιονιά έκανα μια σχετική επισήμανση με ένα πινέλο γράφοντας στο μαύρο βράχο και τα αρχικά του ΕΟΣ και της Α.Ο. (Αναρριχητική Ομάς).

Η ώρα όμως περνούσε αλλά τίποτα δεν έδειχνε πως ο καιρός θα άνοιγε σύντομα. Τι να κάνουμε; Καθισμένοι στον εξώστη, πολύ κοντά ο ένας στον άλλον, με τις πλάτες μας στο τοίχωμα της πλαγιάς, τα καπέλα κατεβαμένα ως τα αυτιά και τους γιακάδες μας σηκωμένους, περιμέναμε. Τα ρούχα μας είχαν μουσκευτεί από το πρόσωπό μας έτρεχαν χοντρές σταγόνες νερού ενώ η υγρασία γινόταν αισθητή σε όλο μας το κορμί. Εμείς όμως ανησυχούσαμε περισσότερο για κάτι άλλο: ήταν η ώρα 2 μμ. και είχαμε κάνει το ένα τρίτο μόνο, ίσως λίγο περισσότερο, της όλης διαδρομής. Τι θα γινόταν αν δεν άνοιγε ο καιρός; Αλλά να που ο Θεός μας λυπήθηκε. Έπειτα από λίγο, εκεί που δεν το περιμέναμε, εντελώς ξαφνικά μας εγκατέλειψε το σύννεφο και ένας λαμπρός ήλιος φώτισε τα πάντα. Απέναντί μας το Στεφάνι φάνταζε ολοκάθαρο με τις επιβλητικές του ορθοπλαγιές, κάτω τα Καζάνια ξεχώριζαν καθαρά ως το βαθύτερό τους σημείο. Κοιτάζοντας μέσα σ' αυτά αντιληφθήκαμε κάτι που μας γέμισε χαρά. Κάτω πολύ βαθειά, καθισμένα σε ένα βραχάκι μόλις διακρινόμενα τα δυο τσοπανόπουλα, μας χαίρετοσαν κουνώντας τα καπέλα τους. Είχαν παρατήσει τα πρόβατα και ήλθαν περιέργοι να παρακολουθήσουν το σπάνιο γι' αυτούς θέαμα. Να κάτι που δεν το φανταζόμαστε, ένα χαρούμενο συναίσθημα μας πλημμύρισε. Όστε δεν είμαστε μόνοι στην άγρια ορθοπλαγιά, τουλάχιστον θα είχαμε και μάρτυρες, εκτός αυτού αν -όμη γένοιτο- ... Αλλά τη σκέ-

ψη μου διέκοψε η φωνή του Ίδοσιδη που με πρόλαβε: Αν καταρкулήσουμε, είπε, ευτυχώς που θα βρεθούν άνθρωποι να διώξουν τα κοράκια. Του έριξα ένα επιτιμητικό βλέμμα ενώ ο Λιάγγος τον ...καρπάζωνε φιλικά.

Όπως μάθαμε αργότερα, μας παρακολουθούσαν από πολύ νωρίτερα, πριν μας κλείσει το σύννεφο, αλλά δεν μας φώναζαν για να μην αποσπάσουν την προσοχή μας απ' το βράχο, πράγμα που θα ήταν επικίνδυνο για μας. Και πραγματικά αυτό που σκέφτηκαν τα τσοπανόπουλα δεν το σκέπτονται δυστυχώς πολλοί ορειβάτες, που φωνάζουν στον αναρριχητή τη στιγμή που αυτός βρίσκεται σε κρίσιμο σημείο, όταν όλη η σκέψη του και προσοχή είναι συγκεντρωμένες στο βράχο.

Στις λίγες στιγμές που μεσολάβησαν εγώ πλησίασα στην αριστερή άκρη του διαδρόμου ο οποίος έκλεινε από ένα όρθιο στενό τοίχο καμιά δεκαριά μέτρα ύψους και τον περιεργαζόμουν. Ήταν γεμάτος από προεξέχουσες πέτρες πολύ επικίνδυνες. Χωρίς αργοπορία αρχίζω την αναρρίχηση του τοίχου στο τέλος του οποίου θα έπιανα πάλι την ορθοπλαγιά που είχα τώρα στα δεξιά μου. Ανεβαίνω δύσκολα στην κορυφή του τοίχου, ενώ δυο φορές τα πιασίματα που κρατούσα έγιναν κομμάτια και εκεί αφού ασφαλιστήκα σε ένα πολύ μικρό παταράκι μπόρεσα να ιδώ τη συνέχεια της διαδρομής. Αυτό που είδα ήταν πολύ αποκαρδιωτικό: επάνω και δεξιά μου πελώριοι επικρεμάμενοι βράχοι έκλειναν το δρόμο. Ούτε σκέψη να δοκιμάσουμε από εκεί γιατί θα ήταν σωστή αυτοκτονία. Η μόνη διέξοδος, ένας πολύ δύσκολος δρόμος, βρισκόταν αριστερά μου. Έπρεπε να κάνω ένα οριζόντιο πέρασμα προς τα αριστερά και να φθάσω σε μια κάθετη πλάκα, καμιά εικοσαριά μέτρα, την οποία αν και δύσκολη πίστευα πως θα την ανεβαίναμε.

Εν τω μεταξύ οι άλλοι περίμεναν με αγωνία να τους πω τι βλέπω. Τους είπα τα καθέκαστα και τους τόνισα ότι η μόνη διέξοδος ήταν το πλάγιο πέρασμα και η πλάκα. Άλλη σκέψη δε χωρούσε, δεν υπήρχε καιρός για χάσιμο. Καρφώνω ένα καρφί που έπιανε μάλλον καλά και αγκαλιάζοντας τον προεξέχοντα προς τ' αριστερά μου βράχο, προσπάθησα γέροντας την πλάτη προς το χάος, να περάσω προς τ' αριστερά του. Το πέτυχα αφού κάρφωσα και ένα δεύτερο καρφί. Τώρα πλέον βρίσκομαι εμπρός στην πλάκα. Δυο τρεις ρωγμές που ανεβαίνουν προς τα επάνω με καθουχάζουν με τις δυνατότητες που προσφέρουν για καρφιά. Καρφώνω ένα, αλλά τι απογοήτευση! Με μια ελαφριά προσπάθεια το βγάζω με το χέρι. Την ίδια τύχη είχε το δεύτερο καθώς και το τρίτο. Αρχίζω να τρομάζω. Πώς θα τα βγάλουμε πέτρα: Οι σύντροφοί μου με παρακολουθούν με όχι λιγότερη από εμένα αγωνία, από την άκρη της πλαγιάς. Η ανάβαση της πλάκας που φαινόταν αν όχι εύκολη τουλάχιστον αρκετά κατορθωτή, πλησίαζε τώρα το ακατόρθωτο. Εν τω μεταξύ δεν σταμάησα τις απόπειρες για καρφί. Δοκιμάζοντας το κάρφωμα στη φαρδιά ρωγμή, αυτό έβγαινε με ευκολία. Καρφώνοντας πάλι σε στενότερες στο πλάι, αυτές άνοιγαν επικίνδυνα όσο προχωρούσε προς τα μέσα το καρφί, για να κομματιαστούν σε λίγο. Στην απελπισία μου δοκίμασα ένα τρόπο που η επιτυχία του μου έδωσε κουράγιο: κάρφωσα δυο μαζί καρφιά ενωμένα στη φαρδιά ρωγμή. Όταν πέρασα το караμπίνερ, το σύμπλεγμα μου φάνηκε αρκετά στερεό και κάνοντας έλξη από αυτό κατόρθωσα να ανυψωθώ κατά ένα μέτρο. Συνεχίζοντας με τον ίδιο τρόπο, πότε βάζοντας δυο, πότε τρία μαζί καρφιά και πότε χώνοντας και κομμάτια ξύλο μεταξύ τους κατόρθωνα εφαρμόζοντας το σύστημα του «πιτονάζ» να ανεβαίνω μισό-μισό μέτρο. Πάντως τα καρφιά δεν ήταν απολύτως σίγουρα και προσπαθούσα να μη βάζω όλο το βάρος μου σ' αυτά γιατί δεν τους είχα καμιά εμπιστοσύνη.

Ξαφνικά, στη μέση περίπου του ύψους βρέθηκα στο κενό... Είχε πεταχτεί από την έλξη το καρφί, ευτυχώς όμως που με συγκράτησε το προηγούμενο. Το ίδιο επαναλήφθηκε άλλες δυο φορές πιο πάνω. Έπρεπε να χρησιμοποιώ οτιδήποτε πιάσιμο προεξοχή, σχισμή κλπ, με τα δάκτυλα και με ... τα νύχια ακόμη, φθάνει να έβραζα όσο το δυνατόν λιγότερη αντίσταση στα καρφιά. Οι σύντροφοί μου από κάτω, από το πλάι του βράχου, με παρακολουθούσαν με μεγάλη αγωνία κρατώντας και την αναπνοή τους ακόμη.

Μετά από μιας ώρας σκληρή προσπάθεια, καταπονημένος, ιδρωμένος, με τα χέρια καταματωμένα, έφθασα στην κορυφή της πλάκας όπου κάθισα για λίγα λεπτά να συνέλθω απ' την κούραση. Μαζί με το δικό μου μαρτύριο σταμάτησε και η αγωνία των συντρόφων μου, οι οποίοι υπέφεραν όχι λιγότερο από μένα. Τώρα πλέον έπρεπε να αρχίσουν να ανεβαίνουν και αυτοί. Αλλά μια απορία μου πείξε το μυαλό: θα μπορούσε ο Λιάγγος, ως πρώτος του σχοινοίου του να ανέβαινε την πλάκα; Βέβαια, πριν ενάμιση μήνα είχε οδηγήσει σχοινοσυντροφία στον Κούκο του Παρνασσού. Αλλά θα μπορούσε να συγκριθεί η μέτρια εκείνη αναρρίχηση με αυτή τη φοβερή πλάκα; Βεβαίως όχι.

Δίττασα για μια στιγμή φοβούμενος μήπως του κακοφανεί, αλλά κατόπιν αναλογιζόμενος και την ευθύνη που είχα έναντι όλων ως αρχηγός, φώναξα από πάνω την απόφασή μου: οι δυο σχοινοσυντροφίες θα γινόμαστε μία. Ο Λιάγγος θα δενόταν με το εφεδρικό σχοινί πίσω από τον Τσαμακίδη και θα ακολουθούσε. Αξίζει εδώ να τονίσω, προς τιμήν του Λιάγγου, την πεηθαρχία που έδειξε στην απόφασή μου αυτή που του στερούσε τη χαρά του να οδηγήσει σχοινοσυντροφία σε μια τόσο ενδιαφέρουσα αναρρίχηση, ενώ δεν αποκλείεται να ήταν ικανός για τούτο.

Μετά τις σχετικές ετοιμασίες αρχίζει να ανεβαίνει ο Τσαμακίδης, ασφαλιζόμενος τώρα όχι μόνο από πάνω, από εμένα, αλλά και από κάτω, από τον Λιάγγο που ήταν τώρα τρίτος. Ξαν έφθασε, με όχι μικρή δυσκολία επάνω, εγώ ξεκίνησα προς τα αριστερά προχωρώντας οριζόντια κάτω από πελώριους κρεμαστούς βράχους έχοντας ως σκοπό να συναντήσω τη χαράδρωση του δρόμου των Ιταλών που είχαμε επισημάνει από κάτω χθες και που έπρεπε να περνά κάπου εδώ κοντά. Εν τω μεταξύ σταματώ και δίνω τις κατάλληλες οδηγίες στους κάτω. Θα ανέβαινε τώρα την πλάκα ο Λιάγγος, ασφαλιζόμενος από τον Τσαμακίδη αλλά και από κάτω, απ' τον Ιδοσίδη και κατόπιν αφού ερχόταν ο Τσαμακίδης στο μέρος μου εγώ θα προχωρούσα για την χαράδρωση των Ιταλών, ενώ ταυτόχρονα ο Ιδοσίδης ασφαλιζόμενος απ' τον Λιάγγο θα ανέβαινε την πλάκα βγάζοντας και τα καρφιά της.

Στο διάστημα της αναμονής μου περιεργάστηκα τους γύρω βράχους. Ήταν όλοι τους σαθροί και ξεκολλημένοι. Η συνέχεια της πλάγιας διαδρομής προς τ' αριστερά διακοπτόταν από ένα πολύ χαρακτηριστικό όρθιο βράχο μέχρι ενάμισι μέτρο, που στηριζόμενος σε σαθρή βάση ισορροπούσε κατά ένα αρκετά παράδοξο τρόπο. Πίσω από αυτόν συνέχιζε το πλάγιο πέρασμα. Μετά από κάμποση ώρα έφθασε ο Λιάγγος στην κορυφή της πλάκας και ξεκίνησε ο Τσαμακίδης για το μέρος μου, ενώ όπως είπαμε προηγουμένως, άρχιζε την ανάβαση ο Ιδοσίδης. Προχωρώ συνεχίζοντας το πλάγιο πέρασμα, περνώ με μεγάλη προσοχή πίσω απ' τον όρθιο βράχο ανάμεσα από ένα στενό άνοιγμα που αφήνει μεταξύ αυτού και της πλαγιάς και μετά μερικά μέτρα, όπως περίμενα, έφθασα στο χείλος της χαράδρωσης. Εδώ περίμενα αρκετή ώρα να προχωρήσουν και οι εργασίες των συντρόφων μου. Ακουγόταν τώρα το βγάλσιμο των καρφιών της πλάκας απ' τον Ιδοσίδη και οι εντολές που έδινε στο Λιάγγο. Η ώρα όμως περνούσε, ήταν τώρα 4.30 και θα αργούσε πολύ ο τελευταίος να φτάσει στο μέρος μου. Στο μεταξύ, σε αυτό το διάστημα, κάνω και δεύτερη επισήμανση γράφοντας αφού ανέβηκα για λίγο στην εμπρός μου πλάκα. Όταν τελείωσε ο Ιδοσίδης το βγάλσιμο των καρφιών και έγιναν οι σχετικές αλλαγές θέσεων, προχωρώ και αντί να κατέβω αμέσως στη χαράδρωση που ήταν 4-5 μέτρα χαμηλότερα, προτίμησα να κερδίσω ύψος ανεβαίνοντας την εμπρός μου πλάκα στο τέλος της οποίας κατεβαίνοντας 2 μέτρα μπήκα στη χαράδρωση σε πολύ υψηλότερο σημείο από αυτό που υπολόγιζα. Η χαράδρωση ήταν γεμάτη από πολύ επικίνδυνα σαθρώματα τα οποία υποχωρούσαν κυλώντας προς τα κάτω, στο κάθε μου βήμα. Εδώ αντιμετώπισα και μια ακόμη δυσκολία: την κακή συνεννόηση λόγω της πολλαπλής ηχούς. Οι εντολές του ενός προς τον άλλον έφθαναν τελείως ακατάληπτες, σαν οχλοβοή. Από εδώ και πάνω ήξερα τη συνέχεια της διαδρομής από την τεχνική περιγραφή των Ιταλών που κρατούσα και κάθε τόσο την συμβουλευόμουν.

Το σούρουπο εν τω μεταξύ ήρθε και εμείς είχαμε πολύ δρόμο ακόμη για να φθάσουμε στην κορυφή. Η σχοινοσυντροφία μας λόγω των τεσσάρων προσώπων ήταν πολύ αργή. Είχαμε δυο νεκρούς χρόνους παραπάνω και φυσικά κάναμε διπλή ώρα απ' αυτή που θα χρειαζόταν μια διμελής σχοινοσυντροφία. Ήταν φανερό πλέον πως θα περνούσαμε τη νύκτα στην ορθοπλαγιά και έπρεπε να βρούμε το κατάλληλο μέρος για διανυκτέρευση. Ξαν έφθασαν και οι τρεις σχοινοσύντροφοί μου στο χείλος της χαράδρωσης εγώ άρχισα το σκαρφάλωμα προς τα επάνω ανεβαίνοντας την σχεδόν κάθετη σάρα. Σε κάθε μου βήμα κυλούσαν όγκοι πετρών που απειλούσαν να με παρασύρουν. Μετά από ένα μήκος σχοινοβραχίονα σταμάτησα σε ένα κάτω ασφαλές μέρος περιμένοντας τους άλλους. Εν τω μεταξύ όμως, δια-

Ο Γιώργος Μιχαηλίδης και ο Δημήτρης Λιάγκος σε μεταγενέστερη ανάβαση

κώς ερευνούσα με το βλέμμα για να ανακαλύψω το κατάλληλο μέρος που θα περνούσαμε τη νύκτα. Η χαράδρωση συνεχιζόταν και όσο ανέβαινε στένευε παίρνοντας τη μορφή σεμινέ έχοντας πάντα τη σάρα στο βάθος της. Ξαν ήρθαν και οι σύντροφοί μου συνέχισα γρήγορα-γρήγορα γιατί το σκοτάδι πλησίαζε και έφτασα στη σεμινέ που όπως την περίμενα απ' την περιγραφή των Ιταλών, έκλεινε από πάνω με μια στέγη. Δυστυχώς κάτω απ' αυτήν ήταν αδύνατον να περάσουμε τη νύκτα γιατί το όρθιο και γλυστερό έδαφος διαρκώς υποχωρούσε κάτω απ' τα πόδια μας και καθιστούσε την παραμονή αδύνατη. Με ένα μικρό πλάγιο πέρασμα βγαίνω δεξιά απ' τη σεμινέ και ανακαλύπτω μια σχισμή η οποία, αν όχι καλή, ήταν τουλάχιστον υποφερτή για το σκοπό που θα την χρησιμοποιούσαμε, πολύ καλύτερη της σεμινέ, της γεμάτης σάρα. Έρχεται και ο Τσαμακίδης και στο διάστημα που μεσολάβησε για να έλθουν οι δυο τελευταίοι, εγώ, όσο μου επέτρεπε το λιγοστό πια φως της ημέρας, βιαστικά άρχισα το κάρφωμα των καρφιών της αυτασφάλειας. Εδώ δοκίμασα και άλλη απογοήτευση: τα καρφιά που κάρφωνα έβγαιναν με το χέρι. Και όμως δεν υπήρχε άλλη διεξόδος. Εν τω μεταξύ έφθασε και ο Λιάγγος. Κάρφωσα όπως-όπως 3-4 καρφιά και τραβήχτηκα προς τα έξω. Στο βάθος της σχισμής τοποθετήθηκε ο Τσαμακίδης και δίπλα του στριμώχτηκε ο Ιδοσίδης, που μόλις είχε φθάσει. Μέσα στο σκοτάδι πια,

έγιναν οι κατάλληλοι κόμποι και περάστηκαν στα καρφιά για την αυτασφάλεια. Μαζέψαμε, όσο μπορούσαμε, και βάλαμε στην άκρη για να μην τα πατάμε τα σχοινιά που περισσεύουν και ασφαλισμένοι λίγο απ' τα καρφιά και λίγο από τους, στο βάθος της σχισμής ευρισκόμενους, εμείς οι δυο, ο Λιάγγος και εγώ καθίσαμε στην έξοδο σε ένα πάρα πολύ επικλινές σημείο ακουμπώντας την πλάτη μας στα πόδια των συντρόφων μας. Ρούχα δεν είχαμε παρά από ένα εφεδρικό πουλόβερ ο καθένας, ήταν φανερό πως θα κρυώναμε σε λίγο, αλλά ήμασταν ευχαριστημένοι και χαρούμενοι, παρά την κούρασή μας, γιατί βλέπαμε ότι η κορφή δεν μας ξέφευγε και το πρωί χωρίς μεγάλες δυσκολίες θα την φθάναμε γιατί βρισκόμαστε κοντά της πια.

Με τον Τσαμακίδη θυμηθήκαμε άθελά μας μια άλλη νύκτα, φοβερή εκείνη τη φορά, που περάσαμε πριν μήνες, την επομένη Χριστουγέννων πάλι στο Μύτικα απ' την αντίθετή του πλευρά μέσα στους πάγους, με το θερμόμετρο 18 και 19 βαθμούς κάτω του μηδενός, στο ίδιο περίπου ύψος με απόψε. Κάνοντας μια γρήγορη σύγκριση των δυο διανυκτερεύσεων, η αποψινή μας φαινόταν παιχνιδάκι. Εν τω μεταξύ όμως, εμείς οι απ' έξω ευρισκόμενοι, κάθε τόσο κτρακυλούσαμε στο κενό αλλά μας συγκρατούσαν τα σχοινιά μας που ήταν δεμένα όχι μόνο στα 3-4 καρφιά που ... έβγαιναν με το χέρι αλλά και στους δυο ... σφηνωμένους στο βάθος της σχισμής συντρόφους

μας που ήταν αρκετά ασφαλισμένοι. Σε λίγο ένα παγωμένο αεράκι που ανέβαινε απ' τα Καζάνια μας περνούσε τα κόκκαλα, παρά το πουλόβερ που φορέσαμε. Έπρεπε οπωσδήποτε να αποφύγουμε όπως μπορούσαμε, να μας πάρει ο ύπνος γιατί θα κρυώναμε περισσότερο. Για να τον διώξουμε απ' τα κουρασμένα μας βλέφαρα αρχίσαμε να λέμε διάφορες ιστορίες, ανέκδοτα κλπ. όλα αυτά όμως όσο το δυνατόν πιο χαμηλόφωνα για το φόβο της πτώσης πετρών που θα προκαλούσε και η πιο ελαφριά δόνηση μιας δυνατότερης φωνής μας. Από όλους μας εγώ είχα την περισσότερη συναίσθηση του μεγάλου κινδύνου γιατί πριν σκοτεινιάσει πρόσεξα ότι ακριβώς από πάνω μας βρισκόταν γυρτές 5-6 πέτρες που περιφέροντας κάθε νόμο βαρύτητας έμεναν ακίνητες με αξιοθαύμαστη ισορροπία και αποτελούσαν ένα διαρκή κίνδυνο, μια δαμόκλειο σπάθη πάνω απ' τα κεφάλια μας. Γι αυτό το συγκεκριμένο κίνδυνο δεν είπα τίποτα στους συντρόφους μου για να μην τους τρομάξω παρ' όλο που ο Ιδοσίδης, που σαν νεαρότερος απ' όλους είχε την μικρότερη αίσθηση του κινδύνου και όσο και αν προσπαθούσε, δεν κατόρθωνε ο καμμένος να πειθαρχήσει και κάθε τόσο αντηχούσε το δυνατό γέλιο του. Του κάκου εμείς οι τρεις, πότε με το καλό πότε με το άγριο προσπαθούσαμε να τον συνετίσουμε. Αυτός συνερχόταν προς στιγμήν μιλώντας ψιθυριστά αλλά σε λίγο το ξεχνούσε και άρχιζε τις φωνές και τα γέλια. Όταν πέρασαν οι πρώτες ώρες σιγά-σιγά σταμάτησαν και οι ομιλίες μας. Την κούραση της ημέρας τη νοιώσαμε τώρα. Το καταπονημένο σώμα μας ζητούσε ανάπαυση αλλά ήταν αδύνατο να τη βρει σε εκείνη τη στάση. Δίπλα μου κάπου-κάπου άκουγα το Λιάγγο να ροχαλιζει αλλά για λίγες στιγμές γιατί αν δεν πρόφταναι να τον ακουτήσω, κατακυλιούσε στο κενό, για λίγο βέβαια και ξηπνούσε. Και τότε άρχιζε να βγάζει άλλου είδους ήχους από το στόμα του: το κροτάλισμα των δοντιών και την τρεμούλα. Τον ύπνο δεν κατόρθωσαν να τον αποφύγουν και οι μέσα στη σιγή, κάθε τόσο τους κτυπούσα τα πόδια με τους αγκώνες μου και τότε άρχιζε ... συναυλία κροταλισματος δοντιών.

Και έτσι σιγά-σιγά περνούσαν οι ώρες... Το χρώμα του ουρανού άρχισε να αλλάζει και τα γύρω τοπία να φωτίζονται λίγο-λίγο. Τώρα ξεχώρισε απέναντί μας, καθαρά πια, το Στεφάνι και σε λίγο από τα δεξιά του φάνηκαν οι πρώτες ακτίνες του ήλιου που ήταν μια ευλογία για τα παγωμένα μας μέλη.

Κατά τις 7 πμ. ετοιμαστήκαμε για τη συνέχεια της προσπάθειας. Θα ανεβαίναμε πάλι ως μια σχοινοσυντροφιά. Ξεμπερδέψαμε με αρκετό κόπο τα σχοινιά που είχαν γίνει ... σαλάτα και στις 7.30 βγαίνω από τη σιγή. Περνώ πλάγια αριστερά και μπαίνω πάλι στη χθεσινή χαράδρωση που από εδώ και πάνω μεταβάλλεται σε σεμινέ. Ανεβαίνω καμιά δεκαριά μέτρα, όχι δύσκολα και σταματώ σε ένα σημείο για να έρθει και ο δεύτερος. Από πάνω μας τώρα η σεμινέ ήταν σκεπασμένη από πελώριο βράχο πραγματική στέγη. Την υπερβήκαμε αρκετά δύσκολα γιατί τα μέλη μας ήταν μουδιασμένα ακόμη απ' τη νυχτερινή παγωνιά και ακινησία και συγκεντρωθήκαμε από πάνω της σε ένα εξώστη με πολλά σαθρώματα. Από εκεί ξεκινώ ανεβαίνοντας μια σχοιμή δύσκολη με πολλά σαθρώματα και σφηνωμένες πέτρες. Σκαρφαλώνω με μεγάλη προσοχή, αλλά παρ' όλο αυτό κάθε τόσο υποχωρούσε καμιά πέτρα που, σφυρίζοντας, έπεφτε κοντά στους συντρόφους μου οι οποίοι ευτυχώς ήταν προφυλαγμένοι κάτω από μια προεξοχή του βράχου. Η σχοιμή μετά από ένα μήκος σχοινοβίου με έφερε σε ένα εξώστη σχηματισμένο από μεγάλο λιθωσώρο. Εκείνη τη στιγμή αντίκρισα κάτι που με γέμισε από χαρά: απέναντί μου προς τα δεξιά το ορόσημο της κορυφής. Η κούρασή μου στη στιγμή εξαφανίστηκε. Φωνάζω στους συντρόφους μου τη χαρούμενη ειδήση

που την υποδέχτηκαν με χειροκροτήματα. Αφού συγκεντρωθήκαμε και οι τέσσερις στο λιθωσώρο προχωρώ για την τελευταία φάση της αναρρίχησης. Ανεβαίνω μια εύκολη πλαγιά που με φέρνει στη ράχη της κορυφής, αριστερά απ' το ορόσημο. Από εκεί, μετά την άφιξη των συντρόφων μου ακολουθώντας τη ράχη έφθασα εύκολα στην κορυφή. Εκεί γεμάτος χαρά περίμενα τους συντρόφους μου που έφθαναν ένας-ένας και σαν συγκεντρωθήκαμε και οι τέσσερις, γεμάτοι από συγκίνηση σφίξαμε τα χέρια και φιληθήκαμε. Ήταν μια αξέχαστη στιγμή, μια από τις ωραιότερες της ζωής μου. Το όνειρό μας να κατακτήσουμε τη βορειοανατολική ορθοπλαγιά του Μύτικα, ήταν πια πραγματικότητα. Η ώρα ήταν 10 πμ. της 4ης Αυγούστου, κάναμε συνολικά δέκα τρεις και μισή ώρες, δέκα χθεσ και τρεις και μισή σήμερα. Λυθήκαμε από τα σχοινιά μας, παρατήσαμε σε μια άκρη τα σιδερικά και ξαπλώσαμε στις πλάκες της κορυφής. Ήταν μια απολαυστική ξάπλα την οποία είχαμε απόλυτη ανάγκη. Ο ήλιος δεν μας πείραζε γιατί τα σώματά μας μετά τη νυχτερινή παγωνιά τον ζητούσαν. Φαίνεται ότι ευθύς μας πήρε ο ύπνος. Ξυπνήσαμε μετά από δυο ώρες με ποнокέφαλο, ήταν σύμπτωμα ηλίας, ελαφράς ευτυχώς. Ο ήλιος του Αυγούστου σε εκείνο το υψόμετρο δεν αστεειόταν. Μαζέψαμε γρήγορα τα πράγματά μας και αρχίσαμε να κατηφορίζουμε προς τα κάτω από τη σάρα που οδηγεί στην ανατολική βάση. Σαν φθάσαμε εκεί στρέψαμε αριστερά και μετά από λίγο βρεθήκαμε στο αντίσκηνο. Τότε μόλις μας αντιλήφθηκαν τα δυο τσοπανόπουλα που ήταν ανεβασμένα εκείνη τη στιγμή στον Προφήτη Ηλία. Τρέχοντας μας υποδέχτηκαν με ασυγκράτητη χαρά. Μας είπαν ότι μας παρακολουθούσαν ως αργά το απόγευμα ώσπου μας έχασαν από τα μάτια τους όταν περάσαμε προς τα αριστερά στη βόρεια ορθοπλαγιά και μπήκαμε στη χαράδρωση του δρόμου των Ιταλών. Δεν μας έκρυψαν δε ότι ανησυχούσαν φοβερά για τη ζωή μας όταν δεν επιστρέψαμε το βράδυ.

Όλο το υπόλοιπο της ημέρας το περάσαμε μέσα στο αντίσκηνο, στην προστατευτική του σκιά αποφεύγοντας συστηματικά να βγούμε στον ήλιο που έκαιγε ανυπόφορα, για να μη χειροτερέψουμε τον ποнокέφαλο τον οποίο καταπολεμούσαμε με κρύες κομπρέσες. Οι φίλοι μας απέψω και έκαναν παρέα και μετά τη δύση του ήλιου μας βοήθησαν, όπως και χθεσ στο μαγείρεμα κλπ.

Πέρασε μια ύπνο νωρίς-νωρίς και ξυπνήσαμε πολύ αργά την άλλη μέρα. Ευτυχώς ο ποнокέφαλός μας είχε περάσει και είχαμε ξεκουραστεί τελείως. Αφού τοιπήσαμε κάτι ξεκινήσαμε για να μελετήσουμε από κοντά τη βορειοανατολική ορθοπλαγιά του Στεφανίου, που σύμφωνα με το πρόγραμμά μας θα ανεβαίναμε την άλλη μέρα. Πήραμε τον ίδιο χθεσινό δρόμο και σαν φθάσαμε στην Πόρτα στρίψαμε αριστερά βαδίζοντας κάτω απ' την ορθοπλαγιά του Στεφανίου μελετώντας συγχρόνως τα διάφορα περάσματα. Εγώ είχα μαζί μου τις τέσσερις τεχνικές περιγραφές των διαδρομών που πραγματοποιήσαν εκεί οι ξένοι αναρριχητές και πολύ εύκολα τις καθορίσαμε στην ορθοπλαγιά.

Εν τω μεταξύ, για να μην επιστρέψουμε τόσο νωρίς στο αντίσκηνο και επειδή θέλαμε πολύ να ιδούμε από απέναντι τη χθεσινή μας διαδρομή του Μύτικα κάναμε ένα περίπατο ανεβαίνοντας στην κορυφή του Στεφανίου από το συνηθισμένο, φυσικά, δρόμο του, από τον «ανθρωπινό» όπως είπε ο Τσαμακίδης. Σαν φθάσαμε επάνω και ρίχνοντας το βλέμμα στην απέναντι ορθοπλαγιά είδαμε τα σημεία που είχαμε σημαδέψει με άσπρη μπογιά τότε μόνο καταλάβαμε πόσο δύσκολο κατόρθωμα είχαμε επιτύχει. Χωρίς να το θέλουμε γεμίσαμε από υπερηφάνεια γιατί κατορθώσαμε να κατακτήσουμε τέτοια ορθοπλαγιά. Επί αρκετή ώρα βλέπαμε τα διάφορα σημεία που ανεβήκαμε και ξαναθυμώμαστε τις στιγμές που περάσαμε στο κάθε

ένα. Να το παταράκι που μας σταμάτησε το κλείσιμο του καιρού, αριστερά του πιο πάνω η μεγάλη λεία πλάκα που μας παίδεψε τόσο πολύ, επάνω της το οριζόντιο πέρασμά μας προς τα αριστερά. Να και η χαράδρωση των Ιταλών, πιο πάνω η στέγη της και δεξιά απ' αυτήν η σχοιμή που περάσαμε τις ατέλειωτες ώρες της νύχτας. Καθισμένοι τώρα με ασφάλεια στο θρόνο του Δία, δίπλα από το ορόσημο σαν αρχαίοι θεοί, αισθανώμαστε μια απέραντη ικανοποίηση ξαναζώντας νοερά τις χθεσινές περιπέτειες.

Πάνω από δυο ώρες κράτησε αυτή η ωραία αναπόληση, κατόπιν παίρνοντας το δρόμο της επιστροφής φθάσαμε στο αντίσκηνο όπου μας περιμέναμε και μας περιποιήθηκαν όπως πάντα, οι δυο φίλοι μας. Μετά το φαγητό λίγο πριν σκοτεινιάσει, ενώ εγώ προτίμησα να ξαπλώσω ρεμβάζοντας έξω από τη σκηνή, οι τρεις σύντροφοί μου μαζί με τα τσοπανόπουλα βγήκαν για περίπατο στα πέριξ του λεκανοπεδίου. Φθάνοντας στη νότια άκρη του άκουσαν ανθρώπους να τους φωνάζουν από το μέρος του καταφύγιου και ξεχώρισα καλά την ερώτηση: αναρριχηθήκατε στο Μύτικα; πού είναι ο Μιχαηλίδης; Τους απάντησαν ότι ο Μύτικας τελείωσε και αύριο θα άρχιζε το Στεφάνι. Όπως μάθαμε αργότερα ήταν ορειβάτες του «Αττικού» και του «Πάνα» που είχαν φθάσει πριν λίγη ώρα στο καταφύγιο και επρόκειτο την άλλη μέρα να ανεβούν στις κορυφές.

Σαν συγκεντρωθήκαμε πάλι στο αντίσκηνο, πριν πέσουμε για ύπνο, συζητήσαμε για αρκετή ώρα το πρόγραμμα της αυριανής αναρρίχησης. Θα χαράζαμε μια νέα διαδρομή επάνω στην πλάκα που δεσποζέει της βορειοανατολικής ορθοπλαγιάς. Η γραμμή που θα ακολουθούσαμε θα ήταν μεταξύ του δρόμου Αβάντζο - Μουσαφία - Τρεμπισίνι.

Δυστυχώς όμως το πρόγραμμά μας αυτό έμεινε ανεκτέλεστο γιατί τα ξημερώματα μας ξύπνησε μια καταρρακτώδης βροχή. Ο Δίας περιφρουρούσε την κορυφή του και δεν ήθελε με κανένα τρόπο να του την κατακτήσουμε. Γιατί ακόμα και αν σταματούσε η νεροποντή θα ήταν, αν όχι αδύνατη, τουλάχιστον όμως πολύ επικίνδυνη η αναρρίχηση για δυο τρεις ημέρες λόγω του ότι οι ρωγμές του πετρώματος θα είχαν ποτιστεί καλά και οι βράχοι θα ξεκολλούσαν εύκολα με το παραμικρό πιάσιμο ή πάτημα. Κατά τις οκτώ, μόλις είδαμε να σταματά η βροχή μαζέψαμε γρήγορα-γρήγορα το αντίσκηνο, φορτώσαμε τα πράγματά μας στην πλάτη και αποχαιρετώντας με συγκίνηση τα δυο τσοπανόπουλα που ήρθαν να μας φέρουν όπως κάθε πρωί το γάλα, κατηφορίσαμε προς το καταφύγιο από τη μεγάλη ρεματιά Νότια του Προφήτη Ηλία. Τα μέλη του «Αττικού» και του «Πάνα» έλειπαν εκείνη τη στιγμή για την κορυφή και άρχισαν να καταφθάνουν ένας-ένας. Από τους πρώτους που ήρθαν να μας συχαρούν ήταν ο Νίκος Ζέρβας και ο Πρόδρομος Μισιριάν πλημμυρισμένοι από άδολη χαρά μας έσφιγγαν τα χέρια κατασυγκινημένοι. Αλλά και οι υπόλοιποι, άντρες και γυναίκες, γεμάτοι ευγένεια μας ρωτούσαν για κάθε τι σχετικό με την αναρρίχησης μας.

Λίγο μετά την άφιξη και του τελευταίου άρχισε πάλι η καταρρακτώδης βροχή που κράτησε μέχρι το βράδυ. Ευτυχώς για όλους μας που βρεθήκαμε στο καταφύγιο.

Την άλλη μέρα πρωί-πρωί αφού φορτώσαμε τα πράγματά μας στα ζώα, όλοι μαζί αδελφωμένοι πήραμε το δρόμο για το Λιτόχωρο.

Επιμέλεια:

Θ. Μιχαηλίδης

Επιμέλεια κειμένου: **Μ. Παρασκευά - Β. Μιχαηλίδου.**

Σημείωση: Λόγω έλλειψης φωτογραφιών από τη συγκεκριμένη ανάβαση, οι φωτογραφίες είναι από αναβάσεις σε άλλα βουνά.